

Вікторія Василівна Пилип,

*кандидат юридичних наук,
Ужгородський національний університет,
кафедра адміністративного, фінансового
та інформаційного права (доцент);*

 <https://orcid.org/0000-0001-6483-0749>,

e-mail: victoria.pylup@ukr.net

**ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ
ТА ІНСТИТУТІВ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА:
ПОНЯТТЯ І ПРАВОВІ ЗАСАДИ**

З уведенням на території України правового режиму воєнного стану кардинальних змін зазнав звичний порядок публічного адміністрування, зокрема у сфері діяльності органів сектору безпеки та оборони, органів правопорядку, місцевого самоврядування та ін. Окремі нормативні зміни були спрямовані на вдосконалення правових відносин, що виникали під час реалізації інститутами громадянського суспільства своїх функцій. Водночас змінилися й напрями діяльності останніх, вони суттєво розширилися. Неабияку роль у сучасних реаліях інститути громадянського суспільства відіграють у реалізації правоохоронної функції держави, що полягає не лише в забезпеченні громадського порядку та громадської безпеки. З метою підвищення ефективності взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства, на підставі аналізу положень чинного законодавства визначено правові засади взаємодії означених суб'єктів.

Ключові слова: громадянське суспільство, інститут держави, інститут громадянського суспільства, правоохоронна функція, правоохоронний орган, взаємодія, Національна поліція України, громадська організація.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

З уведенням на території України правового режиму воєнного стану кардинальних змін зазнав звичний порядок публічного адміністрування, зокрема у сфері діяльності органів сектору безпеки та оборони, органів правопорядку, місцевого самоврядування та ін. Не стала винятком і діяльність органів Національної поліції України, адже повноваження її представників значно розширилися на період уведення правового режиму воєнного стану.

Ухвалені Верховною Радою України законодавчі новели по-новому впорядкували діяльність багатьох органів, установ, підприємств, організацій, які є суб'єктами публічного адміністрування, та

недержавних суб'єктів. Такий напрям діяльності законодавчих органів був зумовлений тим фактом, що від початку повномасштабного вторгнення на територію України інституції громадянського суспільства стали активно протидіяти ворогу, адже відбулося суттєве розширення напрямів їхньої діяльності.

Інститути громадянського суспільства вже протягом тривалого часу фактично залучені до реалізації багатьох функцій, що раніше вважалися «власне» державними. Неабияку роль інститути громадянського суспільства відіграють сьогодні в реалізації правоохоронної функції. Ми підтримуємо М. В. Завального, який дійшов висновку, що спрямування недержавними суб'єктами – інститутами громадянського суспільства – своєї діяльності в напрямі здійснення правоохорони, зокрема забезпечення публічної безпеки та порядку, є об'єктивною реальністю та закономірним наслідком розвитку правової держави [1]. Ухвалені законодавчі зміни не подолали повною мірою тих складнощів, що виникають у практичній діяльності, а навпаки, постали додаткові питання, вирішення яких є надзвичайно актуальним, оскільки це позначається на результативності такої діяльності. Вирішення деяких з них, на нашу думку, можливе шляхом підвищення ефективності взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства.

Стан дослідження проблеми

Науковці доволі значну увагу приділяють вивченню окремих аспектів взаємодії інститутів громадянського суспільства (неурядових організацій) та правоохоронних органів. Ця проблематика неодноразово ставала і предметом комплексних досліджень вітчизняних правників.

Організаційно-правові основи участі громадян в охороні громадського порядку й боротьбі з правопорушеннями свого часу докладно вивчав О. М. Музичук (2003). Особливостям діяльності правоохоронних органів і неурядових організацій та їхньої взаємодії щодо протидії торгівлі людьми приділила увагу Т. І. Возна (2003), а охороні навколишнього природного середовища – М. М. Сливка (2019). Організаційно-правові засади взаємодії органів внутрішніх справ з інституціями держави та структурами громадянського суспільства ретельно проаналізував Ю. С. Торкайло (2012). Серед останніх досліджень, присвячених адміністративно-правовим засадам взаємодії недержавних суб'єктів і правоохоронних органів, вирізняються ґрунтовні наукові доробки М. В. Завального (2018), Л. О. Мамчур (2019), а вивченню взаємодії інститутів громадянського суспільства та підрозділів Національної поліції України присвячено дослідження О. В. Кожухар (2021). Засадами взаємодії Національної поліції України і такого інституту громадянського суспільства, як медіа (раніше засоби масової

інформації), під час запровадження правового режиму воєнного стану присвячене дисертаційне дослідження І. В. Прянішнікової (2022). Здебільшого дослідження вчених торкаються взаємодії з конкретною установою, органом, відомством або ж проведені відповідно до законодавчих положень, що сьогодні втратили чинність. Ба більше, ними не враховано сучасних реалій, у яких відбувається взаємодія органів правопорядку й інститутів громадянського суспільства, правових засад такої взаємодії, що засвідчує недостатню розробленість цієї проблематики.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є з'ясування правових засад взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства у контексті реалізації правоохоронної функції держави.

Для досягнення мети поставлені такі *завдання*: 1) здійснити огляд літератури з метою поліаспектного узагальнення інформації у визначеній проблематиці; 2) проаналізувати нормативно-правові акти, що врегульовують діяльність і порядок взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства; 3) визначити правові засади взаємодії згаданих суб'єктів.

Наукова новизна дослідження

На підставі аналізу положень чинного законодавства визначено сутнісні ознаки взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства. Відповідно до проведеного аналізу положень чинного законодавства, що спрямовані на врегулювання суспільних відносин, котрі виникають під час такої взаємодії, визначено правові засади, дотримання яких є обов'язковим у процесі сумісного виконання завдань, покликаних забезпечити реалізацію правоохоронної функції.

Виклад основного матеріалу

Визначення правових засад взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства вимагає першочергового визначення поняття та сутності такої взаємодії, її іманентних ознак. Неприпустимим є віднесення до цієї категорії поодиноких контактів згаданих органів, зумовлених реалізацією одиничних дій, не пов'язаних з отриманням спільного результату. Для з'ясування сутності цього поняття вважаємо необхідним здійснити аналітичний огляд літератури в межах окресленої проблематики.

В адміністративній науці доволі повно розкрито визначення поняття «взаємодія». Майже кожне дисертаційне дослідження, предметом якого ставала взаємодія певних суб'єктів, організаційно-правові засади взаємодії або її адміністративно-правове забезпечення, майорить авторськими визначеннями цієї наукової категорії. Пропонуємо

здійснити ретроспективний аналіз визначень, які знайшли своє висвітлення в науці адміністративного права.

Так, свого часу В. К. Колпаков визначив взаємодію правоохоронних органів з громадськістю як стійкі контакти між правоохоронним органом і громадськістю, виникнення та розвиток яких зумовлений загальними інтересами в боротьбі з правопорушеннями, зміцненні громадського порядку і громадської безпеки [2, с. 40]. Центральним у сформульованій дефініції є така ознака, як мета взаємодії, до якої залучені згадані суб'єкти.

Доволі ґрунтовно до визначення поняття взаємодії органів внутрішніх справ і громадськості підійшов О. М. Музичук. Учений наголосив, що під нею слід розуміти «стан взаємозв'язків, за якого вони здійснюють взаємний вплив один на одного та на відповідну сферу діяльності з метою охорони громадського порядку та боротьби з правопорушеннями». До ознак такої взаємодії науковець відніс такі, як «наявність кількох (не менше двох) суб'єктів взаємодії; узгодженість заходів за метою, місцем, часом, методами; спрямованість функціонування суб'єктів, що взаємодіють; наявність нормативної (правової) бази взаємодії; стан, який займають суб'єкти взаємодії в ієрархії системи; зміст завдань, які вирішуються суб'єктами взаємодії; спільна діяльність» [3].

Про таку важливу змістовну складову взаємодії інститутів держави та будь-яких інших суб'єктів, як правова основа, наголосив у своєму визначенні С. К. Гречанюк. Загалом під взаємодію державних органів і недержавних організацій із кримінально-виконавчими установами він запропонував розуміти організований відповідно до вимог чинного законодавства, відомчих і міжвідомчих нормативно-правових актів процес ділового співробітництва (погоджених чи спільних дій), здійснюваний задля виправлення та ресоціалізації засуджених, спеціального та загального попередження, вирішення комплексу завдань, вирішення яких покладено на означених суб'єктів [4, с. 11–12].

Л. О. Мамчур сформулювала визначення теорії взаємодії у правоохоронній діяльності. Її вона розуміє як «систему науково обґрунтованих положень, які створюють передумови для узагальнення системи знань про правові підстави, організаційні технології, механізм організації та здійснення спільної діяльності різних правоохоронних інституцій для досягнення завдань взаємодіючих суб'єктів, а також у цілому на забезпечення реалізації правоохоронної функції держави, що здійснюється на внутрішньосистемному рівні або (та) із залученням засобів інших державних та недержавних публічних інституцій» [5, с. 186].

В. О. Кінзбурська приділила увагу такій науковій категорії, як «взаємодія державних органів та інститутів громадянського суспільства», у межах дослідження адміністративно-правових засад взаємодії

згаданих суб'єктів у процесі здійснення реформ. Вона визначила її як «сукупність адміністративно-правових норм, планову, системну, узгоджену за метою, часом і місцем діяльність самостійних в організаційному відношенні державних інституцій та інститутів громадянського суспільства, спрямовану на вироблення концептуальних засад щодо утвердження та забезпечення прав і свобод людини, а також створення дієвого механізму захисту прав і свобод людини в Україні за напрямом їх створення» [6].

Із плином часу авторські визначення ставали більш ускладненими, адже вчені намагалися відобразити у сформульованій дефініції всі сутнісні характеристики досліджуваного ними правового явища. Ми погоджуємося, що, з'ясовуючи сутність взаємодії, беззаперечно важливим є розкриття її іманентних ознак, за наявності яких можна засвідчити, що сталий характер взаємовигідних або взаємодоповнюючих міжсуб'єктних зв'язків дійсно відповідає тому рівню співпраці, який уособлює центральна категорія нашого дослідження. Саме такий підхід, виходячи з наведених визначень, можна назвати класичним. Водночас слід брати до уваги й обставини як зміну форм і методів взаємодії з розвитком громадянського суспільства, збільшення міри залученості громадян до реалізації окремих функцій держави тощо. Усе це й зумовило формування багатоманітності авторських підходів до визначення цього поняття та продовжує формувати її.

Щодо безпосереднього визначення сутнісних ознак взаємодії, то доволі ґрунтовно до їх визначення підійшов А. М. Подоляка. Вчений вирізняє серед них п'ять основних, а саме: 1) узгодженість діяльності, за якої вона набуває системного характеру, що здійснюється завдяки низці відповідних дій та використанню загальних форм і методів реалізації таких дій, які доповнюють одна одну; 2) наявність мінімум двох суб'єктів, кожен з яких може бути представлений кількома учасниками; 3) загальна спрямованість цілей та інтересів сторін взаємодії, що безпосередньо реалізується у спільному поєднанні зусиль. Виходячи з теоретичних засад і практичних потреб, науковець виокремлює дві основні концепції взаємодії: відповідно до першої взаємодія – це погоджена діяльність (така концепція приводить до виникнення ілюзії прямої регламентації владного характеру); друга концепція розглядає взаємодію як сумісну діяльність, налагоджену задля отримання спільного блага (взаємодія не може відбутися без ініціативи як мінімум однієї зі сторін, необхідна наявність зустрічних пропозицій іншої сторони щодо ініціатора); 4) відносини між учасниками взаємодії мають партнерський характер, вона здійснюється в межах співпраці, водночас сторони мають рівні статуси і залишаються незалежними одна від одної; 5) форми, методи, сили і засоби реалізуються відповідно до засад законності [7, с. 338–339].

Не поглиблюючись у семантичний аналіз слова «взаємодія» та не вступаючи в наукову полеміку з ученими-адміністративістами щодо дефініції цієї категорії, вважаємо доцільним наголосити, що в концептуальному сенсі під взаємодією органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства слід розуміти сумісну погоджену діяльність окреслених суб'єктів, які, діючи відповідно до вимог, установлених чинним законодавством, уживають заходів щодо забезпечення формування безпекового середовища, а також виконують завдання, спрямовані на реалізацію правоохоронної функції. Чинниками, що забезпечують поєднання зусиль органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства, є спрямованість такої діяльності на досягнення сумісно погодженого результату, пов'язаного з реалізацією правоохоронної функції. Доволі важливим у цьому аспекті є врахування правових засад, що є підставами для здійснення такої взаємодії. Адже відповідно до ст. 19 Конституції України «органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України»¹. Тобто, виходячи з імперативного методу правового регулювання, який упорядковує діяльність інститутів держави, у контексті нашого дослідження варто зауважити, що органи Національної поліції України при вирішенні питань про те, чи доцільною є взаємодія з інститутами громадянського суспільства, їхніми окремими представниками, якої форми має набути така взаємодія, які методи вони уповноважені застосовувати тощо, повинні виходити з положень чинного законодавства. Урахування правових засад взаємодії, правильне їх розуміння та застосування на практиці (дотримання у практичній діяльності) беззаперечно є одним із найважливіших аспектів такої діяльності, який забезпечуватиме її ефективність і правомірність. Тож визначення правових засад є фундаментальним кроком на шляху розроблення рекомендацій щодо підвищення рівня ефективності взаємодії інститутів держави та громадянського суспільства.

Важливим у визначенні напрямів взаємодії означених суб'єктів є врахування спрямованості державної політики в цьому аспекті. Одним зі стратегічних завдань, що знайшло своє закріплення в Національній стратегії сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки, затвердженій Указом Президента України від 27 вересня 2021 р. № 487/2021, є «посилення комунікації

---

¹ Конституція України : Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних (БД) «Законодавство України» / Верховна Рада (ВР) України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> (дата звернення: 27.07.2023).

правоохоронних органів з правозахисними та іншими інститутами громадянського суспільства, зокрема шляхом створення консультативно-дорадчих органів з метою організації обміну інформацією та обговорення проблемних питань, пов'язаних із безпекою діяльності представників інститутів громадянського суспільства»¹. Виходячи з цього, варто зауважити, що пріоритет у налагодженні взаємодії влада віддає тим інститутам громадянського суспільства, діяльність яких має правозахисний характер, а неодмінними умовами залучення представників останніх до сумісної діяльності є забезпечення їхньої безпеки, дотримання прав і свобод тощо.

При залученні представників інститутів громадянського суспільства до участі в реалізації правоохоронної функції слід оцінювати ймовірні ризики, однак не варто їх переоцінювати та через це нехтувати позитивними можливостями такої взаємодії. Сумісна діяльність, за якої громадськість активно братиме участь у забезпеченні публічної безпеки та порядку, реалізуватиме завдання щодо охорони прав і свобод людини та громадянина, формуватиме пропозиції щодо вдосконалення завдань, здійснюватиме громадський контроль тощо, матиме тільки позитивні наслідки. На нашу думку, вони полягатимуть у формуванні відповідних соціальних цінностей суспільства, навичок правослужняної поведінки, підвищенні рівнів правової культури та правової свідомості окремих громадян та суспільства в цілому, підвищенні довіри до органів правопорядку тощо.

Визначаючи основні напрями взаємодії правоохоронних органів та різноманітних інституцій громадянського суспільства, слухним вважаємо навести позицію О. І. Безпалової, яка зауважує, що «у рамках реалізації правоохоронної функції держави інституції громадянського суспільства мають право здійснювати цілеспрямований громадський вплив на прийняття рішень суб'єктами реалізації правоохоронної функції держави (як державними, так і недержавними), запроваджувати в межах, визначених на законодавчому рівні, відповідні механізми контролю за діяльністю зазначених суб'єктів» [8, с. 396].

Напрями та форми взаємодії, як зауважує М. В. Ковалів, є складовими механізму реалізації партнерської моделі взаємовідносин поліції та суспільства і визначаються завданнями, покладеними на органи Національної поліції України [9, с. 80]. Отже, задля визначення напрямів і правових засад сумісної діяльності означених суб'єктів слід звернутися до положень чинного законодавства.

---

¹ Національна стратегія сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні на 2021–2026 роки : затв. Указом Президента України від 27.09.2021 № 487/2021 // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/487/2021> (дата звернення: 27.07.2023).

Органи Національної поліції України забезпечують громадськість інформацією про свою професійну діяльність, адже вона є відкритою та прозорою. Проекти нормативно-правових актів, що визначають забезпечення прав і свобод людини або пов'язані з ним, слід виносити на громадське обговорення, а рівень довіри населення до поліції є єдиним критерієм оцінки ефективності її діяльності. Статтею 11 Закону України «Про Національну поліцію» визначено, що однією із засад її взаємодії з населенням є формування партнерських засад¹. Це пов'язано з тим, що поліція є сервісною службою, а отже, її діяльність має бути спрямована на задоволення потреб населення, територіальних громад, громадських об'єднань.

Спрямованість взаємодії зумовлена виявленням та усуненням проблем, пов'язаних із реалізацією поліцейських функцій, підвищенням результативності й ефективності здійснення такої діяльності шляхом сприяння застосуванню сучасних методів. Щодо форм взаємодії, то вони можуть набувати такого вияву, як спільні проекти, програми, заходи, підтримка програм правового виховання й поширення правових знань в освітніх закладах, медіа та у видавничій діяльності. Водночас Закон України «Про Національну поліцію» не передбачає можливості залучення громадськості, окремих представників до забезпечення публічної безпеки та порядку, протидії злочинності тощо.

Щодо повноважень поліції в контексті врегулювання порядку діяльності деяких інститутів громадянського суспільства, здійснення контролю за їх діяльністю, то тут слід зауважити, що вони, як і підрозділи Державної прикордонної служби України, дійсно мають таке право на підставі положень ст. 3 Закону України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону». Це стосується громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону, створених задля запобігання та припинення адміністративних і кримінальних правопорушень, захисту життя та здоров'я громадян, інтересів суспільства і держави від протиправних посягань, а також врятування людей і майна під час стихійного лиха та інших надзвичайних обставин². Повноваження органу самоорганізації населення щодо сприяння правоохоронним

---

¹ Про Національну поліцію : Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19> (дата звернення: 27.07.2023).

² Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України від 22.06.2000 № 1835-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14> (дата звернення: 27.07.2023).

органам у забезпеченні ними охорони громадського порядку передбачено Законом України «Про органи самоорганізації населення»¹.

Можливість залучення громадян до виконання завдань, спрямованих на реалізацію правоохоронної функції, передбачена й іншими нормативно-правовими документами. Так, ст. 13 Закону України «Про дорожній рух» передбачено право громадян, зокрема їх об'єднань, брати участь у реалізації заходів щодо безпеки дорожнього руху, подавати пропозиції до органів виконавчої влади щодо забезпечення та підвищення рівня безпеки дорожнього руху².

Доволі широкі повноваження громадських об'єднань, що не обмежуються тільки правом на здійснення громадського контролю за дотриманням законодавства у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, закріплені Законом України «Про запобігання та протидію домашньому насильству»³. З-поміж іншого, громадські об'єднання також мають право вступати у взаємодію із суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, безпосередньо реалізовувати такі заходи, надавати дієву допомогу постраждалим тощо. Мають право брати участь громадські організації і в реалізації заходів, спрямованих на попередження протидії торгівлі людьми⁴.

Також змістовними правами громадські об'єднання, їхні члени або уповноважені представники наділені щодо реалізації заходів, спрямованих на запобігання корупції. При цьому це стосується не лише можливостей отримання інформації про діяльність щодо запобігання корупції чи повідомлення про факти корупційних правопорушень, здійснення громадського контролю за виконанням законів у цій сфері тощо. Окрім зазначеного, ст. 21 Закону України «Про запобігання корупції» передбачено ще й право вносити пропозиції суб'єктам права законодавчої ініціативи щодо вдосконалення законодавчого регулювання відносин, що виникають у сфері запобігання корупції; проводити, замовляти проведення громадської антикорупційної

---

¹ Про органи самоорганізації населення : Закон України від 11.07.2001 № 2625-III // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2625-14> (дата звернення: 27.07.2023).

² Про дорожній рух : Закон України від 30.06.1993 № 3353-XII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3353-12> (дата звернення: 27.07.2023).

³ Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України від 07.12.2017 № 2229-VIII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19> (дата звернення: 27.07.2023).

⁴ Про протидію торгівлі людьми : Закон України від 20.09.2011 № 3739-VI // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3739-17> (дата звернення: 27.07.2023).

експертизи нормативно-правових актів та проєктів нормативно-правових актів, подавати за результатами експертизи пропозиції до відповідних органів, отримувати від відповідних органів інформацію про врахування поданих пропозицій; проводити заходи щодо інформування населення з питань запобігання корупції тощо¹.

Боротьба з тероризмом шляхом повідомлення даних про терористичну діяльність або будь-яких інших обставин, інформація про які може сприяти запобіганню терористичній діяльності, її виявленню й припиненню, а також мінімізації її наслідків, є одним з обов'язків об'єднань громадян, організацій, їхніх посадових осіб у боротьбі з тероризмом².

Викладені законодавчі положення не охоплюють всього спектра повноважень інститутів громадянського суспільства щодо їхньої участі у здійсненні заходів, спрямованих на реалізацію правоохоронної функції держави. Однак вони визначають напрями, деякі форми та методи їхньої взаємодії, за результатами узагальнення яких ми можемо сформулювати ті правові засади, дотримання та забезпечення яких є фундаментальним у налагодженні ефективної взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства.

Ключовою серед них є засада законності, яка передбачає, що інститути громадянського суспільства мають право брати участь у реалізації завдань, виконання яких при цьому покладається і на органи Національної поліції України в межах і в спосіб, окреслений положеннями відповідного закону України. Також взаємодія між згаданими суб'єктами має відбуватися на засадах партнерства, гласності, відкритості й прозорості. Водночас інститути громадянського суспільства уповноважені на здійснення громадського контролю за діяльністю поліції, яка спрямовує, організовує та контролює діяльність щодо охорони та дотримання громадського порядку, у сфері запобігання корупції, запобігання та протидії домашньому насильству, торгівлі людьми тощо. Незважаючи на обмеженість фінансових, матеріально-технічних засобів, кадрового потенціалу, вважаємо, що держава має забезпечувати можливість участі інститутів громадянського суспільства в реалізації заходів правоохоронної спрямованості, адже такий напрям є гарантією побудови та розвитку сучасної правової держави.

---

¹ Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 27.07.2023).

² Про боротьбу з тероризмом : Закон України від 20.03.2003 № 638-IV // БД «Законодавство України» / ВР України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/638-15> (дата звернення: 27.07.2023).

Висновки

Важливим у розбудові правової держави є формування партнерських взаємовідносин між її інститутами та інститутами громадянського суспільства. У реаліях сьогодення останні наділені доволі широким спектром повноважень. Не є винятком і сфера діяльності сектору безпеки та оборони, зокрема діяльність органів Національної поліції України, які в умовах правового режиму воєнного стану ще активніше взаємодіють із громадськими організаціями, волонтерами та іншими суб'єктами.

У широкому значенні під взаємодією органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства слід розуміти їхню сумісну погоджену діяльність, врегульовану та здійснювану відповідно до вимог чинного законодавства, яка може набувати різноманітних форм і уособлена численною сукупністю заходів, загальною метою реалізації яких є забезпечення формування безпечового середовища в державі.

Важливим під час налагодження взаємодії є дотримання правових засад, правильне їх розуміння та застосування на практиці (забезпечення їх дотримання у практичній діяльності). Саме це гарантуватиме її ефективність і правомірність.

До правових засад взаємодії органів Національної поліції України та інститутів громадянського суспільства належать законність, гласність, відкритість, прозорість, партнерство.

Викладені положення висвітлюють бачення автора на досліджувану проблематику, яка потребує подальших ґрунтовних досліджень, адже в реаліях сьогодення правова система з певною стабільністю зазнає чисельних змін.

Список бібліографічних посилань: 1. Завальний М. В. Адміністративно-правові засади діяльності та взаємодії державних та недержавних суб'єктів правоохорони в Україні : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2018. 31 с. 2. Колпаков В. К. Взаимодействие милиции и общественности в сфере правопорядка : учеб. пособ. Киев : Укр. акад. внутр. дел, 1993. 80 с. 3. Музичук О. М. Організаційно-правові основи участі громадян в охороні громадського порядку і боротьбі з правопорушеннями : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2003. 20 с. 4. Гречанюк С. К. Теорія та практика взаємодії органів та установ Державної пенітенціарної служби України з державними та неурядовими інституціями : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2011. 388 с. 5. Мамчур А. О. Адміністративно-правові засади взаємодії правоохоронних органів України з публічними інституціями : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2019. 219 с. 6. Кінзбурська В. О. Адміністративно-правові засади взаємодії державних органів та інститутів громадянського суспільства в процесі здійснення реформ : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Харків, 2021. 28 с. 7. Подоляка А. М. Взаємодія державних органів в охороні громадського порядку. *Форум права*. 2009.

№ 2. С. 338–344. URL: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2009_2_53.pdf (дата звернення: 27.07.2023). 8. Безпалова О. І. Адміністративно-правовий механізм реалізації правоохоронної функції держави : монографія. Харків : ХНУВС, 2014. 544 с. 9. Ковалів М. В. Взаємодія поліції та інститутів громадянського суспільства. *Соціально-правові студії*. 2021. № 2 (12). С. 79–85. DOI: <https://doi.org/10.32518/2617-4162-2021-2-79-85>.

Надійшла до редколегії 03.08.2023

Прийнята до опублікування 31.08.2023

Pylyp V. V. Interaction of the National Police of Ukraine and civil society institutions: concept and legal framework

In a state governed by the rule of law, the public plays a central role not only as a recipient of public services, but also as a subject involved in the implementation of many functions of state institutions. This involves not only public control over the activities of public authorities, but also the performance of tasks aimed at shaping the security environment in the state, performing law enforcement functions, etc.

The introduction of martial law on the territory of Ukraine and the existence of real threats to national security have led to dramatic changes in the usual order of public administration, in particular in the activities of the security and defence sector, law enforcement agencies, local self-government, etc. Some normative changes were aimed at improving the legal relations that arose in the course of civil society institutions' activities. Under the new conditions, not only the forms of activity have changed, but also its directions have expanded. In today's realities, civil society institutions play a significant role in the implementation of the law enforcement function of the state, which is not only about ensuring public order and safety. The above-mentioned issues raise the task of improving the effectiveness of cooperation between the National Police of Ukraine and civil society institutions.

Based on the results of a multidisciplinary generalisation of the scholars' achievements in the field of Administrative Law, it has been determined that in a broad sense, interaction between the National Police of Ukraine and civil society institutions should be understood as their joint coordinated activities regulated and carried out in accordance with the requirements of current legislation, which may take various forms and is embodied in a large number of measures whose overall purpose is to ensure the formation of a secure environment in the State. It is emphasised that it is important to establish effective interaction between the above-mentioned entities to comply with the legal framework, to understand and apply it correctly in practice (to ensure its observance in practical activities), since this will guarantee its effectiveness and legitimacy.

The legal principles of interaction between the National Police of Ukraine and civil society institutions include legality, publicity, openness, transparency and partnership. Given the realities of today, these provisions require further research, taking into account the changes undergone by the legal system of Ukraine.

Key words: civil society, state institution, civil society institution, law enforcement function, law enforcement agency, interaction, National Police of Ukraine, NGO.

